

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: suport@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 316
din 10.11.2010**

Dosar nr.: 308/2010

Petiția nr.: 6548/17.08.2010

Petent: Romani Criss-Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii

Reclamat: P G - ziarist „Graiul Sălajului”

Obiect: publicare articol de presă cu caracter discriminatoriu pe baza apartenenței etnice.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

I.1.1.. Romani Criss-Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii, loc. București, str. Pârcălabu Baldovin, nr,5

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului.

I.1.2 P G „Graiul Sălajului” loc.

II. Obiectul sesizării

2.1. Petentul susține faptul că, articolul intitulat „Cu mascații pe urmele țiganilor hoți” publicat în cadrul ziarului „Graiul Sălajului” în data de 22 iulie 2010 și semnat de către domnul P G , aduce grave insulte comunității rome din câteva comune din județul Sălaj.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1. Pârâta a publicat în data de 22 iulie 2010, un articol în ziarul Graiul Sălajului care, prin modul în care a fost scris crează în opinia petentei o atmosferă degradantă, umilitoare și ofensatoare îndreptată împotriva minorității romilor. În conținutul articolului folosindu-se expresii ce conduc la stereotipuri de exprimare cum ar fi: "...pentru că pe zi ce trece ȋiganii sunt tot mai mulȋi și mai impertinenȋi..", "...tuciurii sunt obraznici și răspond cu dispreȋ...", "...ȋiganii din Pășa nu mai încap la capătul satului...", "...tuciurii din Păușa se dovedesc foarte inventivi când vine vorba de furat cai...", "...astfel de lucruri se întâmplă frecvent în lumea ȋiganilor..."

3.2 Pârâta consideră că, astfel de referiri crează o imagine negativă a comunităȋii rome adâncind problematica discriminării cu care se confruntă comunitatea romă. Articolul așa cum este prezentat, relevă o intervenȋie a echipelor de Poliȋie și a jandarmeriei în comunităȋile de romi din satele Paușa, Romiȋa și Românești, pentru căutarea unor suspecti de furt și alte infracȋiuni. Ulterior acȋiunilor fiind reȋinuȋi și audiaȋi o serie de etnici romi. Pârâta consideră că, așa cum este prezentat articolul modul de a generaliza fenomenul infracȋional la nivelul comunităȋilor de romi din cele trei comune, trasează niște caracteristici negative sterotipc exprimate la adresa întregului grup etnic.

IV. Procedura de citare

4.1 Prin adresa înregistrată cu nr. 7864.05.10.2010, a fost citat Romani Criss-Centrul Romilor pentru Intervenȋie Socială și Studii, prin reprezentant, la data de 26.10.2010, procedură legal îndeplinită.

4.2 Prin adresa înregistrată cu nr. 7865.05.10.2010, a fost citat domnul P G ziarist în cadrul ziarului Graiul Sălajului, la data de 26.10.2010, procedură legal îndeplinită.

V. Susȋinerile părȋilor

Susȋinerea domnului P G

5.1. Pârâta susȋine faptul că, prin articolul "Cu mascaȋii pe urmele ȋiganilor hoȋi", a dorit să relateze o situaȋie reală, verificabilă, necreând o imagine deformată și negativă asupra întregii comunităȋi de romi. Dorind să aducă la cunoșȋinȋa cititorilor o situaȋie de fapt, conflictuală care sa petrecut prin intervenȋia în forȋa a poliȋiei, cu concursul jandarmeriei și care a cuprins câteva comune din judeȋul Sălaj. Toate aceste evenimente petrecându-se pe fondul plângerilor numeroase a locuitorilor din cele trei comune vizate în descinderea

organelor legii. În plângerile locuitorilor se reclamă organelor polițienești, furturi din gospodării, de pe terenurile aflate în proprietate. Pârâta este de opinie că acțiunea în forță a poliției în data de 21.07.2010, a fost o acțiune care a vizat în primul rând verificarea tuturor locuințelor comunității de romi pentru depistarea eventualelor urmăriți general.

5.2 Pârâta consideră că, descrierea negativă a etniei rome este cauzată în primul rând de fenomenul agravant creat de aceasta și susținut de o serie de plângeri depuse la poliție, din partea locuitorilor comunelor, referitor la numeroasele fapte ilegale.

5.3 Pârâta este de opinie că, articolul ce face obiectul plângerii, nu poate fi calificat ca o atingere a dreptului la demnitatea umană, fiind relatate în conținutul articolului fapte reale, care sunt încriminate de lege, indiferent de cine le săvârșește și trebuie tratate ca atare.

Sușinerile organizației Romani Criss-Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii

5.4 Petenta consideră că reprezentanții ziarului Graiul Sălajului, prin articolul publicat a creat o situație exprimată într-un mod generalizat, deoarece nu toți cetățenii de etnie romă din comunele Păușa sau Romaneși, sunt condamnați să fie infractori. Existența unui fenomen infracțional din locațiile menționate nu constituie o justificare pentru o descriere atât de generală, care poate aduce atingere demnității tuturor cetățenilor români de etnie romă, fiind publicat articolul într-un ziar, ce privește un interes cu un spectru larg al cititorilor din întreaga comunitate din județul Sălaj. În conținutul articolului au fost evidențiate trăsături negative ale etniei rome, prin apelativele de „tuciurii”, „tuciurii sunt obraznici”, „răspund cu dispreț”.

5.5 Din punct de vedere al petentei, contrar afirmațiilor pârâtei articolul nu se limitează la o simplă aducere la cunoștință în mod public a unui eveniment petrecut în cele trei comune, ci aduce atingere în mod direct demnității persoanei, prin utilizarea unui limbaj jignitor și ofensator, prin descrieri stereotipice adresate etniei rome.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1. În fapt, Colegiul a reținut faptul că în conținutul articolului intitulat „Cu mascații pe urmele țiganilor hoți” conține o descriere a unui eveniment petrecut în mai multe localități ai județului Sălaj. Poliția locală împreună cu jandarmeria a descins în comunitățile de romi, pentru a combate un fenomen infracțional semnalat de localnici. Respectiva descriere a evenimentului în cadrul ziarului „Graiul Sălajului”, are la bază fapte reale, dar zăgrăvite în opinia petentei, într-un mod generalizat, jignitor și ofensator cu privire la etnia subiecților.

6.2 În cazul de față ne raportăm la libertatea de exprimare și corelativ la dreptul de a nu fi supus discriminării. Dreptul de a nu fi supus discriminării

constituie unul din drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept de aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea a vut un afront adus demnității umane.

6.3 Pe de altă parte, dreptul la libertatea de exprimare este garantat în Constituția României, care prevede în art. 30 alin 1 și 6 că „Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare, sunt inviolabile”. Însă libertatea de exprimare, din perspectiva alin 1 al art. 30 trebuie coroborată cu alin 2 din art. 30 care prevede în mod expres că „Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea onoare, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.”

6.4 Coroborând aspectele reținute mai sus, Colegiul Director se raportează la prevederile art. 2 alin. 5 din O.G. nr.137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată. Potrivit art. 2 alin.5 “Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”. Hărțuirea reprezintă o formă de discriminare, introdusă de legiuitorul român în procesul de transpunere a prevederilor Directivei Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L180 din 19 iulie 2000, și prevederile Directivei Consiliului 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament, în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L303 din 2 decembrie 2000.

6.5 În acest sens, reținem că în materia legislației nediscriminare, astfel cum este transpus aquis-ul comunitaire, pentru a ne găsi în situația unei fapte de hărțuire este necesară întrunirea cumulativă a elementelor constitutive acesteia. Astfel, fapta de hărțuire se circumstanțiază într-un comportament care poate îmbraca diferite forme. Formularea textului cuprinde sintagma „orice comportament”. Sintagma „orice comportament” denotă intenția legiuitorului de a cuprinde o arie largă de comportamente, și nu una restrictivă, ceea ce permite reținerea unor calificări diferite în practică, și care pot să varieze de la caz la caz, circumscrise sub forma unor afirmații exprimate prin cuvinte, verbal sau în scris, gesturi, acte sau fapte etc. Motivul sau cauza comportamentului este determinat de un criteriu interent, care este în mod expres prevăzut de legiuitor, într-o listă neexhaustivă, având în vedere că textul de lege prezintă într-o enumerare cu caracter determinat criteriul de „rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenența la o categorie defavorizată, vârsta, handicap, statut de refugiat ori azilant”. Caracterul neexhaustiv este dat de însăși sintagma „sau orice alt criteriu” alăturată criteriilor exprese. Sintagma „sau orice alt criteriu”, practic oferă posibilitatea reținerii

oricăru alt element nespecificat de lege, dar care este materializat ca fapt determinant în săvârșirea forme de discriminare denumită ca hărțuire.

6.6 Manifestarea comportamentului pe baza oricăruia dintre criteriile prevăzute de lege „duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”. Acest element constitutiv al hărțuirii, permite reținerea acelor comportamente care, chiar dacă nu au fost săvârșite cu intenție, produc efectul de realizare al unui cadru definit ca „intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”. Acest aspect este cu atât mai evident cu cât însăși Directiva Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică, definește hărțuirea în art. 2 alin.3 ca „un comportament nedorit pe bază de etnie sau rasă care are ca scop sau ca efect violarea demnității unei persoane și crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensiv.” Includerea hărțuirii ca formă de discriminare în aquis-ul comunitaire și transpunerea acestuia în legislația națională este extrem de importantă. Discriminarea nu se manifestă per se, doar sub forma unor prevederi normative sau practici, dar și sub forma comportamentelor care crează un impact asupra mediului în general, variind de la violența fizică la remarci sau afirmații cu caracter rasist, până la ostracizare generală. Această formă de discriminare aduce atingere demnității sub aspect psihic și emoțional persoanelor aparținând unei minorități sau alteia (vezi „A comparison between the EU Racial Equality Directive and the Starting Line” in I.Chopin and J.Niessen, The Starting line and the Incorporation of the Racial Equality Directive into National Laws of the EU Member States and Accession States, 2001, pag. 26, 27.).

6.7 Față de contextul articolului „Cu mascații pe urmele țiganilor hoți”, Colegiul reține, atât din titlu cât și din conținutul articolului analizat, că publicația reclamată relatează o situație ce vizează un fenomen exprimat ca fiind generalizat al infraționalității în rândul etniei rom, folosindu-se descrieri și expresii ce conduc la stereotipuri de exprimare cum ar fi: „...pentru că pe zi ce trece țiganii sunt tot mai mulți și mai impertinenți..”, „...tuciurii sunt obraznici și răspund cu dispreț....”, „...țiganii din Pășă nu mai încap la capătul satului....”, „...tuciurii din Pășă se dovedesc foarte inventivi când vine vorba de furat cai...”, „...astfel de lucruri se întâmplă frecvent în lumea țiganilor...”

6.8 Întrebarea care se pune în legătură cu aspectele deduse soluționării este în ce măsură asocierea stereotipică a comunității de romi cu nivelul scăzut de educație sau cu prejudecățile implicite că în rândul comunității de romi a fura este mult mai simplu decât a muncii contribuie la vreo formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor interumane. Mai degrabă, aceste asocieri sunt de natură a produce efecte nedorite, în mod gratuit, asupra unei comunități de persoane, creând un cadru cel puțin ofensiv sub aspectul demnității. Colegiul este de opinie că materialul publicat, sub aspectul efectului creat, conduce la atingerea dreptului la demnitate a persoanelor care fac parte din comunitatea romă, în sensul prevederilor art. 2 alin 5 din OG nr. 137/2000, republicată.

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele prezentate în petiție privind articolul „Pe urmele țiganilor hoți” publicat în cadrul ziarului „Graiul Sălajului” în data de 22 iulie 2010, și semnat de domnul P G intră sub incidența prevederilor **art. 2 alin 5**, din **O.G nr.137/2000**, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, republicată.

2. Colegiul recomanda părții reclamate, să manifeste exigență în raport cu modul în care se exercită dreptul la libertatea de exprimare din prisma reputației sau a drepturilor altora, pentru a asigura respectarea demnității personale și a principiului nediscriminării, garantate în România prin Constituție și O.G. nr. 137/2000.

3. Clasarea dosarului.

4. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.

5. O copie a hotărârii se va comunica părților:

Romani Criss-Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii, loc.
București, str. Pârcălabu Baldovin, nr,5

P G „Graiul Sălajului” loc.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENCZ – Membru

CLAUDIA VLAȘ – Membru

CRISTIAN JURA – Membru

DEZIDERIU GERGELY – Membru

DRAGOȘ TIBERIU NIȚĂ – Membru

ISTVAN HALLER – Membru

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

